

Krízový plán ochrany počas šírenia infekcie spôsobenej koronavírusom (COVID-19) v rámci DOS

Krízový plán upravuje postupy v prípade zistenia podozrenia nákazy zamestnancov alebo prijímateľov sociálnych služieb (ďalej PSS) a prináša návrh postupov a opatrení, ktoré smerujú k zabráneniu šírenia ochorenia.

PREVENTÍVNE OPATRENIA

A. Plánovanie, koordinácia a informovanosť

1. Informácie o víruse COVID-19

Aké sú prejavy ochorenia COVID-19?

Nový koronavírus spôsobuje akútne respiračné ochorenie — vírusovú pneumóniu (kvapôčková infekcia). Ide o všeobecné príznaky virózy, respektíve klasických respiračných ochorení, napríklad aj chrípky:

- teplota nad 38 °C
- kašeľ
- nádcha
- bolesť svalov a kĺbov
- sťažené dýchanie

Pri komplexnejšom vyšetrení býva prítomný RTG nález – zápal pľúc. Inkubačný čas pri tomto type koronavírusu sa uvádza 2 až 14 dní, priemerne 6 dní.

Ako sa lieči ochorenie COVID-19?

COVID-19 je vírusové ochorenie a zaradujeme ho medzi kvapôčkovú infekciu. Neúčinkujú naň antibiotiká. Overená očkovačková látka zatiaľ neexistuje. Liečba je symptomatická. U ľudí infikovaných novým koronavírusom sa zahajuje podporná liečba, ktorá zmierňuje príznaky infekcie. K podpornej liečbe sa využívajú bežne dostupné lieky. Liečba je individuálna a vychádza z konkrétnych potrieb pacienta. Väčšina ľudí, ktorí sa nakazia, má mierny priebeh ochorenia a zotaví sa. U starších ľudí, osôb s oslabenou imunitou či pridruženými chronickými ochoreniami (onkologické ochorenie, pľúcne ochorenie, srdcovo-cievne ochorenie) je väčšia pravdepodobnosť vážnejšieho priebehu ochorenia.

Aká je pravdepodobnosť, že sa novým koronavírusom nakazím? Ako sa tomu vyhnúť?

Ľudia sa môžu nakaziť od osôb, u ktorých bol koronavírus potvrdený. Ochorenie sa prenáša malými kvapôčkami z nosa alebo úst, keď infikovaná osoba kašle alebo vydychuje. Hlavný spôsob prenosu sú teda kvapôčky vylúčené osobou, ktorá kašle. V prípade, že máte príznaky tohto ochorenia je dôležité telefonicky kontaktovať ošetrojúceho lekára a postupovať podľa jeho pokynov. Ak je to čo len trochu možné, zostaňte doma. Obmedzte stretávanie sa s inými ľuďmi na minimum: práca, nákup potravín, liekov a drogérie s rúškom prípadne rukavicami. Vylúčte navštevovanie, prijímanie návštev a ak sa dá, tak aj cestovanie MHD.

Všeobecné zásady, ktoré pomáhajú zabrániť šíreniu respiračných vírusov:

- umývať si ruky často mydlom a vodou najmenej 20 sekúnd. Ak nie je k dispozícii mydlo a voda, treba použiť dezinfekčný prostriedok na ruky na báze alkoholu

- nedotýkať sa očí, nosa a úst, koronavírus sa môže preniesť kontaminovanými rukami
- zakrývať si nos a ústa pri kašľaní a kýchaní jednorazovou papierovou vreckovkou a následne ju zlikvidovať, alebo v prípade absencie papierovej vreckovky „do predlaktia“
- vyhýbať sa blízkemu kontaktu s ľuďmi, ktorí javia príznaky nádchy alebo chrípky
- dodržiavať vzdialenosť najmenej jeden meter medzi vami a kýmkoľvek kto kašle alebo kýcha
- ak ste chorý, kontaktovať svojho ošetrojúceho lekára, ktorý určí ďalší postup liečby, doma na lôžku sa z ochorenia liečiť v samostatnej izbe
- v domácnosti dbať na zvýšenú dezinfekciu povrchov

Zamestnanci by si mali umývať ruky:

- pred odchodom z domu,
- pri príchode do práce,
- po použití toalety,
- po prestávke a denných pracovných činnostiach,
- pred prípravou jedla a nápojov,
- pred a po konzumácii jedla a nápojov, vrátane desiat,
- pred odchodom z práce,
- pri príchode domov,
- po každom priamom kontakte s chorým alebo izolovaným prijímateľom.

Nepoužívať spoločné uteráky a predmety osobnej potreby. Dodržiavať zásady dezinfekcie povrchov v zmysle prevádzkového poriadku a po každej činnosti, pri ktorej došlo ku ich kontaminácii a vetrať

KRÍZOVÉ OPATRENIA**a) Poskytovateľ DOS:**

- **má zmapovanú situáciu klientov** – vytipoval osamelo žijúcich klientov, ktorí nemajú rodinu alebo rodina žije ďaleko a nemôže zabezpečiť starostlivosť po dobu prípadnej domácej izolácie
- **zoznamy a kontakty** s potrebnými informáciami pre záchranárov sú pripravené u prijímateľov
- **sú zmapované a je spísaný rozsah nevyhnutnej starostlivosti, bez ktorej sa klient nezaobíde**
- **v prípade rodín**, ktoré môžu zabezpečiť starostlivosť o izolovaného klienta, **sa s nimi dohodne na prevzatí starostlivosti v prípade nevyhnutnosti**, ale vždy po konzultácii s príslušným RÚVZ,
- **telefonicky informuje klientov**, prípadne ošetrojúce a opatrojúce osoby, **ako bude prebiehať poskytovanie služby** v prípade obmedzenia prevádzky z dôvodu choroby / domácej izolácie personálu.

b) Kontakt opatrovateľky s klientom podozrivým na vírusové ochorenie COVID-19

- ak opatrovateľka nemá osobné ochranné prostriedky, bezodkladne opustí priestory v ktorých sa klient nachádza a s klientom komunikuje zo vzdialenosti väčšej ako 2 metre alebo telefonicky.
- vyhne sa kontaktu s ďalšími osobami, ak je to možné a bezodkladne informuje nadriadeného pracovníka a kontaktuje svojho všeobecného lekára, v prípade nedostupnosti príslušný orgán RÚVZ.

c) Odporúčaný postup pri podozrení na ochorenie COVID-19 u zamestnanca

- zamestnanec má povinnosť s ohľadom na platnú legislatívu Zákonníka práce zamestnávateľa informovať o tom, že sa vrátil on alebo jeho blízky príbuzný resp. blízka osoba z rizikovej oblasti zasaiahnutej koronavírusom), alebo o tom, že v jeho domácnosti alebo blízkom okolí bol v priamom kontakte s osobou, ktorej bola zistená t. j. laboratórnym vyšetrením na ÚVZ SR potvrdená infekcia COVID-19 alebo je v izolácii pre podozrenie na infekciu a nie sú ešte výsledky vyšetrenia známe.
- zamestnávateľ je vzhľadom na povinnosť predchádzať rizikám z hľadiska bezpečnosti

a ochrany zdravia pri práci oprávnený vyzvať zamestnanca, aby sa podrobil vyšetreniu u všeobecného lekára (ktorého **má kontaktovať najskôr telefonicky** a podľa inštrukcií buď prísť na vyšetrenie alebo zostať v domácej izolácii a pod.), popr. hygienika príslušného RÚVZ, najmä ak je dôvodné podozrenie nebezpečenstva vzhľadom k vykonávanej práci alebo má zamestnávateľ podozrenie, že zamestnanec nie je spôsobilý vykonávať prácu pre možnosť infekcie COVID-19. O prípadnom nariadení karantény t.j. izolácie, jej trvaní a ukončení rozhoduje príslušný RÚVZ a v tomto zmysle je povinný podať zamestnávateľovi na jeho žiadosť informáciu o tom, že zamestnancovi bola karanténa nariadená. V prípade, že je zamestnancovi nariadená karanténa, ide o prekážku v práci na strane zamestnanca, pri ktorej mu prislúcha náhrada mzdy alebo platu rovnako ako v prípade, keď je dočasne práce neschopný.

Vzhľadom na súčasne prebiehajúce aj iné ako COVID-19 respiračné ochorenia je vhodné odporučiť pre zamestnancov s príznakmi respiračnej infekcie nasledovné:

- zostať doma na lôžku,
 - telefonicky konzultovať svojho ošetrojúceho lekára ohľadom správnej liečby a postupu pri prípadnom vyšetrení (telefonovať ešte pred príchodom do ambulancie a riadiť sa inštrukciou lekára),
 - prijímať tekutiny a vitamíny,
 - nebyť v priamom kontakte s klientmi, ani zamestnancami zariadenia sociálnych služieb počas doby pretrvávania príznakov,
 - zamestnanec sa môže vrátiť na pracovisko, ak nemá aspoň 3 dni po sebe známky respiračnej infekcie (pri nepotvrdení COVID-19) a pri známom ochorení COVID-19 až vtedy keď mu to umožní hygienik RÚVZ.
- V prípade potvrdenia ochorenia COVID-19 u zamestnanca sociálnych služieb sú izolovaní všetci klienti, ktorí prišli s chorým zamestnancom do kontaktu, ak tak určí hygienik RÚVZ. Všetky priestory a povrchy, v ktorých sa chorý zamestnanec nachádzal, musia byť následne dôkladne dezinfikované za použitia virucidného dezinfekčného prostriedku podľa dezinfekčného plánu prevádzkového poriadku poskytovateľa sociálnych služieb a usmernenia pracovníka RÚVZ.

c) Opatrovanie klienta v domácej izolácii

- v prípade, že je klient v domácej izolácii a nie je možné prerušiť osobnú starostlivosť o neho v domácnosti, sú **opatrovatel'ky vybavené jednorazovými pomôckami** určenými pre prácu s podozrivým alebo potvrdeným ochorením COVID-19. Opatrovateľka je poučená podľa pokynov RÚVZ. Jednorazové pomôcky sú **bezpečne likvidované** ihneď po použití v nádobe na to určenej.
- ak nie sú k dispozícii jednorazové pomôcky určené pre prácu s COVID-19 a nemožno tak zaistiť dostatočnú ochranu personálu, musí byť klient v spolupráci s RÚVZ a záchranou zdravotnou službou odoslaný sanitkou vybavenou na prevoz infekčného pacienta do zdravotníckeho zariadenia a hospitalizovaný.
- izoláciu klientov a pracovníkov sociálnej služby ako aj ďalších kontaktov vyhodnotí a usmerní príslušný RÚVZ.

d) Postup pri poskytovaní starostlivosti v prípade domácej izolácie nariadenej klientovi:

- **s klientom je prerokovaný spôsob poskytovania starostlivosti počas jeho domácej izolácie.** Starostlivosť nemôže byť poskytovaná, ak klient s mimoriadnym režimom (rozsah starostlivosti, používanie ochranných prostriedkov, používanie dezinfekcie) nesúhlasí alebo ich rodina nevie zabezpečiť pre klienta, či poskytovateľ nevie zabezpečiť pre zamestnanca. V takom prípade má byť klient prevezený do zdravotníckeho zariadenia podľa vyššie uvedených inštrukcií;

-
- ak sú ochranné osobné pracovné prostriedky (masky, rukavice, plášte, návleky, dezinfekcia) k dispozícii v domácnosti, tak klient v prítomnosti pracovníka terénnej sociálnej služby používa rúško, ak je to možné (ak nemá ťažkosti s dýchaním);
 - sú zabezpečované základné úkony ako:
 - a) strava,
 - b) dovoz obedov a nákupy,
 - na nákupy sa nepoužívajú opakovane tie isté tašky, s ktorými prišiel do kontaktu chorý;
 - kde je to možné, je dovoz obedov vykonávaný bez kontaktu s klientom (výmena nosičov jedál pri dverách),
 - obdobne sú zabezpečované nákupy ako samostatný úkon (pri mobilných klientoch v dobrom stave s dobrou mobilitou);
 - c) nevyhnutná osobná hygiena,
 - d) zabezpečenie nevyhnutných liekov,
 - e) základné nevyhnutné ošetrovanie šatstva,
 - f) upratovanie,
 - g) chôdza podľa indikácie lekára (nevychádzať však mimo domácnosť),
 - h) nie je realizované veľké upratovanie, sprevádzanie na vyšetrenia, ani do zariadení pedikúry, holičstva, kaderníctva a pod., preprava klienta automobилоm poskytovateľa;
 - i) manipulácia s táckami s jedlom má byť vykonávaná v 2 rukavičiach, obedár (resp. ideálne prenos obedov v jednorazových obedových boxoch) je prevážaný oddelene od ostatných nosičov jedál a je potrebné ho samostatne umývať a dezinfikovať podľa pracovných postupov zariadenia, ktoré má vypracované (RÚVZ je konzultant, ale postup pripraví príslušné zariadenie avšak ak nemajú postupy, RÚVZ pomôže pri ich vypracovaní).
 - j) úkony starostlivosti sú vykonávané v ochranných prostriedkoch (respirátor, ochranné okuliare, rukavice, jednorazový plášť), je dôležité, aby sa vykonávala hygienická dezinfekcia rúk dezinfekčným prostriedkom;
 - k) na použité ochranné prostriedky má poskytovateľ špeciálny box na nebezpečný odpad, ktorý je umiestnený v byte klienta pri vchodových dverách a označený ako biohazard alebo biologický materiál. Likvidácia nebezpečného odpadu sa zabezpečí podľa pracovných postupov zariadenia, ev. podľa prevádzkového poriadku poskytovateľa sociálnej služby.
 - l) bielizeň je do práce prevážaná v špeciálnych uzatvárateľných nepriepustných vreciach (napr. vákuových vreciach). Manipulácia s bielizňou prebieha za použitia ochranných prostriedkov podľa prevádzkového poriadku práce.
-

Zoznam kontaktov

1. Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

- nepretržitá telefónna linka: **02/59 373 122**

Na uvedenej linke odborníci Úradu verejného zdravotníctva odpovedia na všetky otázky, ktoré sa týkajú nového chrípkového vírusu.

2. RÚVZ v SR – mesto Prešov

- kontakt na odbor epidemiológie v meste Prešov: **0911 908 823** Pohotovostná služba je zriadená 24 hodín denne počas pracovných dní, sviatkov a víkendov.

- kontakt na regionálnu epidemiologičku Mgr. Liškovú na tel. čísle: **0910 752 010**

- verejnosti je k dispozícii nepretržite aj e-mailom novykoronavirus@uvzsr.sk

3. Národné centrum zdravotníckych informácií:

- telefónna linka **0800 221 234**

4. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky:

- v pracovných dňoch v čase od 8,00 hod. do 16,00 hod **02/2046 1100**

- pre mailovú komunikáciu s konkrétne naformulovanými otázkami je možno využiť nasledovné adresy: covid19@praca.gov.sk alebo covid19@employment.gov.sk

5. Prešovský samosprávny kraj – odbor zdravotníctva

- telefonický kontakt: **051 / 70 81 639**, zdravotnictvo@vucpo.sk

6. Mesto Prešov:

Informátor: Hlavná ul.č.73, **051/3100 154**

Informátor: Jarková ul. č. 24, **051/3100 255**

Klientske centrum: Jarková ul. č. 26, **051/3100 505**